
OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

ZASAZENÍ DRUHÉHO SLEDU FRONTU DO SRAŽENÍ V ÚTOČNÉ OPERACI K ROZDRČENÍ VELKÝCH NEPŘÁTELSKÝCH ZÁLOH PŘISUNOVANÝCH Z HLOUBKY

Plukovník Ludvík Varvařovský

Další rozvinutí článku generál-poručíka J. Tokana,
uverejněného ve Vojenské mysli čís. 2/1956.

1. Několik poznámek k hlavním rysům útočné operace frontu se zřetelem na použití armády druhého sledu frontu

Podle současných názorů západních vojenských theoretiků je prisuzována zvláštní důležitost manévru operačních a strategických záloh, jakož i masovým úderům zbraní hromadného ničení.

Útočník musí proto počítat s mohutnými protiúderem a musí proto předvídat, jakými silami a prostředky je bude likvidovat; tyto síly a prostředky bude účelně připravit předem; není-li to možné, musí útočník učinit taková opatření, aby v krátké době mohl je soustředit z nenapadených úseků nebo z hloubky.

Proto je snaha členit sestavu více do šířky a hloubky a vytvářet silné druhé sledy a zálohy. Proto bude snaha mít i druhý sled frontu — armádu třeba jen o dvou sborech nebo o několika samostatných divisích.

Na druhé straně však musí útočník počítat s tím, že mohutné údery nepřátelského letectva, soustředěné atomové údery, údery řízených střel a bezpilotních prostředků budou řízeny především na tyto druhé sledy a zálohy. Čím mohutnější budou, tím obtížnější bude je ukrýt, tím nebezpečnější budou pro nepřítele, a proto tím více a častěji budou vystaveny nebezpečí jeho úderů.

Naskýtá se proto otázka, zda vzhledem k tomuto nebezpečí, vzhledem k rychlým a často i nepředvídaným změnám v situaci, jakož i vzhledem k tomu, že manévr z hloubky je obvykle možno lépe provést než manévr podél fronty, nebude účelnější, aby nebyly tvořeny druhé sledy frontu již v přípravném období operace, nýbrž aby ten onen front byl z prostředků hlavního velitelství zesilován divisemi, sbory i celými armádami, z nichž si velitel frontu vytvoří svůj druhý sled pro řešení úkolů, které se nově objeví v průběhu operace. Přitom považují za účelné, aby hlavní velitelství tyto zálohy rozmisťovalo rozptýleně a v takové hloubce, aby jednak byly co nejvíce chráněny před hromadnými údery nepřítele, jednak aby, a to je důležité, byl utajen zámysl použití těchto záloh.

Podle mého názoru může být tedy častější takový případ, že front bude útočnou operací zahajovat s operační sestavou uskupenou do jednoho sledu a bude tvořit druhý sled teprve v průběhu operace z pro-

středků hlavního velitelství, jestliže to úkol frontu a zámysl frontové operace bude vyžadovat.

Takovéto řešení podle mého názoru v žádném případě nevylučuje plánování činnosti tohoto druhého sledu. Velitel frontu může předvídat použití tohoto sledu a štáb frontu bude plánovat možné čáry zasazení, přesuny na čáru zasazení a způsoby všestranného zabezpečení. Je třeba jen jedné věci — aby velitel a štáb frontu znali, že v určitou dobu a v určitém prostoru budou k dispozici určité síly. Na podkladě těchto údajů bude mít možnost plánování nejen štáb frontu, ale i štáb této armády druhého sledu, při čemž tato armáda druhého sledu v době tohoto plánování může teprve zahajovat své soustřeďování.

Je samozřejmé a podle mého názoru nelze vůbec pochybovat o tom, že tyto skutečnosti jednak budou přímo ovlivňovat okolnosti, za nichž bude druhý sled frontu zasazován do sražení, jednak budou ovlivňovat i činnost vojsk armády druhého sledu při plnění úkolu, jehož konečným cílem bude rozdrtit tyto silné nepřátelské zálohy.

2. Problémy organizace a přípravy útočné operace armády druhého sledu frontu

Všeobecně se v rámci frontové útočné operace armáda druhého sledu frontu zasazuje do sražení zpravidla na směr hlavního úderu frontu a provádí svou operaci buď na vnitřní nebo na vnější frontě obklíčení. Na vnitřní frontě se armády druhého sledu frontu používá obvykle k tomu, aby v součinnosti s druhými armádami svého nebo sousedního frontu obklíčila a zničila silné nepřátelské uskupení. V některých případech může být armády druhého sledu frontu použito k zabezpečení boku při činnosti hlavního uskupení vojsk frontu. Tyto případy jsou však méně častým zjevem ve frontových útočných operacích, a proto provedu hlavně rozbor činnosti armády druhého sledu frontu, zasazené na vnější frontě, jejímž úkolem zpravidla bývá rozvinout frontovou operaci do hloubky, rozdrtit hluboké operační a někdy i strategické zálohy, po případě odrazit silný nepřátelský protiúder s následujícím obklíčením a zničením protiúderného uskupení a rozvíjením operace až do dosažení cíle frontové operace.

Organisátorem zasazení armády druhého sledu do sražení bude štáb frontu.

Vzhledem k tomu, že toto zasazení je jedním z nejodpovědnějších momentů frontové útočné operace, musí být všechna opatření velitelem a štábem frontu závčas naplánována a provedena, aby vlastní zasazení, vzhledem na nebezpečí použití zbraní hromadného ničení nepřítelem bylo uskutečněno v době co nejkratší.

Rozumí se samo sebou, že i při dodržování zásady »nerozptylovat a nezasazovat prostředky armády druhého sledu před zasazením« bude možné, aby štáb i vojska armády na těchto opatřeních spolupracovaly.

K opatřením, které možno provést předem, do okamžiku zasazení patří:

a) rozhodnutí velitele frontu, a velitele armády pro zasazení armády druhého sledu,

b) příprava, vybudování a maskování prostorů soustředění nebo vyčkávacích,

c) úprava komunikací pro přesun z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení,

d) operační a materiálně technické zabezpečení přesunu a organizace přijetí posilových prostředků do sestavy armády,

e) opatření operačního maskování, především provádění klamných přesunů,

f) zabezpečení čáry zasazení,

g) zabezpečení vlastního zasazení do sražení a součinnost při něm,

h) zabezpečení velení.

Jak vidíme, organizace a příprava útočné operace armády druhého sledu frontu bude se tedy skládat z řady opatření, z nichž některá bude provádět front a některá sama armáda. Ráz těchto opatření bude různý a bude kromě jiného záviset především na tom, zda front bude mít k dispozici tuto armádu již v přípravném období nebo zda ji dostane až v průběhu operace, při čemž i tu mohou být dvě varianty — že frontu bude známo, kdy, kde a pro jaký úkol tuto armádu dostane, nebo mu bude známo jen to, že armádu dostane, avšak čas i prostor budou známy až dodatečně. Nehledě na tuto různost bude však řada opatření společných, ať již půjde o kteroukoli z těchto variant.

a) V každém případě bude nutno získávat zprávy, které zabezpečí všestrannou přípravu a správné použití armády druhého sledu.

b) Armádu druhého sledu bude nutno v některém prostoru soustředit a tento prostor připravit.

c) Před zasazením do sražení bude nutno armádu přesunout z prostoru soustředění nebo z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení.

d) Bude třeba provést opatření k utajení této armády a zabránit zbytečným ztrátám, t. j. postarat se o její operační i bojové zabezpečení jak v období soustřeďování, tak v prostorech soustředění, jak za přesunu na čáru zasazení, tak i při zasazení.

e) Armádu bude nutné doplnit lidmi i materiálem a podle úkolu i příslušnými posilovými prostředky.

f) Musí se provést politické, materiálně technické a zdravotnické zabezpečení operace této armády.

g) Ve všech případech bude nutné operaci této armády naplánovat, štáby a vojska na ni připravit, organisovat součinnost, zabezpečit velení.

Všimněme si nyní těchto jednotlivých opatření a rozeberme, co z toho může a musí plnit front a co armáda.

Získávat zprávy o situaci na frontě bude pro štáb armády druhého sledu štáb frontu, což ovšem štáb armády druhého sledu nezavazuje povinností, aby nezískával sám svými orgány doplňkové zprávy. Podle mého názoru bude výhodné, aby do štábu armády (armád), v jejímž (v jejichž) pásmu bude armáda druhého sledu zasazena do sražení, byl vyslán styčný důstojník, který velitele armády druhého sledu bude informovat o rázu boje, o situaci nepřítelů a vojsk armády prvního sledu, o vzdušné situaci a p. Kromě toho bude nutné, aby štáb armády věnoval zvláštní péči průzkumu cest, jichž bude používat k přesunu na čáru zasazení, po případě i průzkumu prostorů, v nichž budou svazky armády roz-

místěny do doby, než budou zasazeny. Štáb armády musí zajímat nejen kvalita cest a vlastnosti prostorů, ale i radiční a chemická situace na těchto cestách a prostorech, vzdušná situace v týlu vlastních vojsk a p. Tyto údaje může sice z větší části získat u štábu frontu nebo u armád prvního sledu, ale může je doplnit nutnými podrobnostmi činností vlastních orgánů.

Štáb armády bude beze sporu zajímat i ráz terénu na možných čarách zasazení a v pásmu příští činnosti. Tyto údaje možno získat studiem leteckých snímků. Je ovšem velmi pochybné, zda při dnešních lhůtách 30 až 35 hodin, které jsou nutné od doby fotografování do dodání vyhodnoceného snímku, budou tyto letecké fotografie hodnotnou pomůckou.

Prostor pro soustředění armády druhého sledu určuje velitel frontu, po případě i hlavní velitelství. Je-li armáda druhého sledu v složení frontu již před zahájením operace, bude si prostor soustředění obvykle připravovat sama. Dostane-li front armádu druhého sledu dodatečně, může být nutné prostor soustředění pro ni připravit — to lze provést maximálním využitím ženijní techniky a civilního obyvatelstva. V některých případech budou se tato opatření provádět péčí hlavního velitelství. Soustředění v tomto prostoru bude plánovat i řídit buď hlavní velitelství nebo přímo front, které se také postarají o případné doplnění této armády lidmi a materiálem.

Třetím důležitým činitelem, který má vliv na zasazení druhého sledu frontu, je příprava komunikací na čáru zasazení. Úpravu komunikací třeba uložit náčelníkovi ženijního vojska frontu, poněvadž ženijní prostředky armády druhého sledu třeba uchránit pro činnost v operační hloubce.

Ženijní náčelník armády dostane komunikační mapu se všemi úpravami a průchody na komunikacích. To ovšem nezabývá armádu povinností vyslat silné odřady k zabezpečení pohybu (OZP), vybavené prostředky mechanisace. Úkolem těchto odřadů bude odstraňovat škody způsobené na komunikacích zbraněmi hromadného ničení a letectvem v průběhu přesunu na čáru rozvinutí, kam musí OZP dorazit před příchodem PO, a potom vytyčovat pomocné cesty z čáry rozvinutí na čáru zasazení, kam musí OZP dorazit před příchodem hlavních sil. Dosavadní zkušenosti v organizaci a vybavení OZP však dokazují, že střetnutí s první překážkou má za následek buď zdržení proudu na dané komunikaci nebo předhonění OZP silami PO a často i hlavními silami. Bude proto nutné, aby naši technici a organizátoři organizačnímu složení a materiálnímu vybavení OZP věnovali zvýšenou pozornost a dali ženijním jednotkám takové vybavení, které jim umožní spolehlivé zabezpečení přesunů.

Přesun z prostoru soustředění do vyčkávacího prostoru a dále na čáru zasazení nebo přímo na čáru zasazení bude obvykle plánovat i řídit a částečně zabezpečovat velitel a štáb armády druhého sledu.

Pro utajení přítomnosti této armády v složení frontu bude nutno učinit řadu opatření, která ovšem nemohou být ponechána na vůli velitele armády, nýbrž musí vycházet z jednotného plánu frontu. Budou to především opatření k operačnímu maskování, klamně přesuny, budování klamných prostorů soustředění, provádění přesunů v noci a se zakrytými světly, centralisovaná PVO, letecká ochrana přesunů i prostorů sou-

středění, PAO, PCHO a PBO cest i prostorů a p. Je na bílé dni, že armáda na těchto opatřeních bude v duchu tohoto jednotného plánu spolupůsobit jednak svými prostředky PVO, PAO a PCHO, jednak přesným prováděním přesunů a dodržováním všech opatření k maskování a utajení a také přísnou maskovací kázní, dobře organisovanou a přísně prováděnou pořádkovou službou a plánovitými kontrolami. Zvláštního významu nabývají všechna tato opatření v období, kdy se armáda druhého sledu přesunuje na čáru zasazení a v době jejího zasazování. Těžiště pomoci frontu bude především ve včasné uvolnění a úpravě komunikací, v letecké ochraně přesunu, ve včasné vyčlenění posilových prostředků a v přímém zabezpečení všech druhů na čáře zasazení. Těžiště činnosti armády bude v organisovaném, v pořádku a včas provedeném přesunu, v přímém bojovém zabezpečení všech druhů, v převzetí a začlenění posilových prostředků a v organisovaném zasazení do sražení.

Materiálně technické a zdravotnické zabezpečení bude se plánovat a provádět péčí frontu za spoluúčasti armády. Front stanoví spotřebu, určí místa a způsob odběru do zahájení operace a v průběhu operace, sám svými prostředky bude dopravovat část zásob, po případě zesílí armádu dopravními jednotkami, silničními a mostními prapory, po případě i jinými speciálními týlovými útvary a zařízeními. Podle povahy nastávající operace a očekávané výše ztrát zesílí armádu i příslušným množstvím chirurgických polních pohyblivých nemocnic a jiných zdravotnických a hygienických zařízení. Armáda musí potom včas a účelně tyto prostředky rozdělit jednotlivým sborům a divisím a mít připravenou dostatečnou zálohu pro manévr materiálem i týlovými prostředky. Otázky materiálně technického a zdravotnického zabezpečení jsou tedy na první pohled jednoduché. Podrobíme-li však tuto problematiku přísnějšímu zkoumání, zjistíme, že je tu velmi mnoho problémů buď nedořešených nebo zatím vůbec neřešených. Uvedu jen některé: armáda druhého sledu se zasazuje do sražení k rozdrčení velkých záloh nepřítele. Na to je třeba střeliva a hodně střeliva — armáda však uveze jen pohyblivé zásoby a složit si předem nikde nic nemůže. Jak zvětšit zásoby a nezvětšovat, nýbrž naopak snížit délku proudů? Domnívám se, že tuto otázku lze úspěšně vyřešit zavedením dopravních aut s kapacitou 7 až 10 t. Armáda pro své zasazení potřebuje 10 až 12 komunikací. Po značný počet hodin nebude možné na tyto komunikace nikoho pustit. Jak tedy organisovat odsun, bude-li armáda napadena atomovými a leteckými údery, když žádná komunikace pro odsun není volná? A jak zabezpečit rychlé vysunutí zdravotnických praporů zvláštního určení na tyto napadené úseky, když všechny komunikace dané k dispozici armádě jsou plně zatíženy? Domnívám se, že tyto problémy je možné řešit vybavením zdravotnických jednotek pásovými zdravotnickými auty, schopnými jízdy terénem a dopravou zdravotnických praporů zvláštního určení na napadená místa pomocí vrtulníků.

Závěrem možno tedy zdůraznit, že příprava útočné operace armády druhého sledu frontu má velmi mnoho problémů, z nichž nejohrožavější jsou tyto:

- utajit přítomnost armády v týlu operačního učenění frontu a utajit její přesuny na čáru zasazení,

- materiálně, technicky a zdravotnický zabezpečit přesun na čáru zasazení a připravit zabezpečení vlastní operace,
- napláňovat operaci, zabezpečit zasazení armády do sražení a zabezpečit velení.

3. Několik poznámek k plánování útočné operace armády druhého sledu frontu

V organizaci a přípravě útočné operace armády druhého sledu frontu má mimořádný význam plánování, a proto mu věnujeme zvláštní pozornost.

- Sovětské vojenské umění učí, že hlavním cílem plánování je
- určit posloupnost plnění úkolů směřujících k dosažení cíle operace,
- rozdělit síly a prostředky na celou hloubku operace,
- určit způsoby bojové činnosti vojsk,
- určit způsoby součinnosti,
- všestranně zabezpečit operaci na celou hloubku.

Tyto zásady platí jak při plánování v armádách prvního sledu frontu, tak i v plánování útočné operace armádou druhého sledu, avšak tu každá zásada nebo její praktické provádění bude mít mnoho zvláštností, o nichž se chci zmínit.

Tak především: správně plánovat — znamená předvídat. Jistě nebude nikdo pochybovat o tom, že pro velitele armády druhého sledu frontu bude předvídaní složitějším problémem nežli u velitele armády prvního sledu frontu. Proč? Tak na příklad: předvídaní se dosahuje

- důkladným průzkumem všech druhů,
- zdůvodněnými reálnými propočty,
- správnou představou o průběhu operace vcelku.

Armáda prvního sledu je v přímém dotyku s nepřítelem, je podporována letectvem, a má tedy možnost získávat zprávy bojem, provádět vzdušný průzkum podporujícím ji letectvem, vysílat průzkumné hlídky do týlu nepřítele a p. Její činnost směřující k získávání zpráv všech druhů a různými prostředky je tedy konkrétní a mnohostranná. Podstatně jinak je tomu u armády druhého sledu, která až do doby zasazení nemá přímý dotyk s nepřítelem, není ani podporována letectvem, a co hlavního — její budoucí soupeř je obvykle ještě někde hluboko v nepřátelském týlu, zprávy o něm budou převážně kusé, často i málo hodnověrné. Štáb této armády je proto až do zasazení odkázán na to, že zprávy bude získávat od štábu frontu, od sousedů a armád prvního sledu, při čemž ovšem o svém pravděpodobném příštím soupeři bude mít zpráv nejméně. Vzhledem k těmto obtížím budou úkoly průzkumu značně složitější a jeho organizace bude vyžadovat vysokého umění. Hlavní důraz bude nutno položit podle mého názoru nikoli na to, co se děje na frontě a v bližší operační hloubce, nýbrž na to, kde jsou a co dělají zálohy nepřítele, zejména hluboké operační a strategické zálohy. Proto nejen v období do zasazení, ale i po zasazení armády do sražení bude nutná těsná spolupráce se vzdušným průzkumem. Podle mého názoru by bylo proto účelné, aby byla věnována zvláštní pozornost organizaci spolupráce mezi průzkumným letectvem frontu a armádou druhého sledu. Údaje tohoto průzkumného letectva bude pak nutné odposlou-

chávat nejen na VS armády, ale i na VPS a ZVS armády a VS a VPS střeleckých sborů, aby byla zaručena přímá a rychlá informace. Vzdušný průzkum je nutno vést nepřetržitě, ve dne i v noci s maximálním vypětím v době manévru nepřátelských záloh. Současně se vzdušným průzkumem bude nutno plánovat široké použití průzkumných odřadů, které podle mého názoru je třeba vysílat na větší vzdálenosti, než je tomu v normálních případech, a které musí těsně spolupracovat se vzdušným průzkumem.

Závěrem k této stati o průzkumu možno tedy říci, že do doby zasazení armády získávání zpráv bude záležet v požadavcích na front, sousedy, frontovou rychlou skupinu a armády prvního sledu, v činnosti styčných důstojníků a hlubokého průzkumu, kdežto od doby zasazení získávání zpráv bude soustředěno na vysílání silných, daleko vpřed vysunutých průzkumných odřadů a těsnou spolupráci s letectvem a frontovou rychlou skupinou, při čemž po celou dobu příprav i v průběhu operace hlavním objektem průzkumu budou nepřátelské zálohy.

Druhým činitelem zabezpečujícím správné předvídaní jsou zdůvodněné reální propočty. I tu bude práce štábu obtížnější než u štábu armády prvního sledu. Tak na př. armáda prvního sledu může získat poměrně přesné údaje o síle a rozmístění nepřítele bránícího se v jejím pásmu a z těchto údajů vypočítat potřebné hustoty a pravděpodobné poměry sil a na jejich podkladě provést i nutné přeskupení a zesílení, aby bylo dosaženo požadované převahy. Ve štábu armády druhého sledu tyto konkrétní údaje obvykle k dispozici nebudou. Tam bude možno kalkulovat jen přibližně a možné poměry sil, při čemž nebude stačit jeden výpočet, nýbrž bude nutno vyčíslit několik pravděpodobných a možných variant, z nichž se nakonec ani jedna nemusí shodovat se skutečností.

Proto i rozdělení posilových prostředků bude ve většině případů problémem, protože činnost nepřítele může vyžadovat docela jiného rozdělení než toho, které bylo plánováno. Stejně obtíže mohou vzniknout i při volbě sestavy. Naskytá se proto otázka, zda nebude účelné, aby pevným článkem sestavy byly jen silné PO, zatím co ostatní prostředky, především dělostřelecké, bude účelné vést po zvláštních osách a přidělovat je teprve podle toho, jak se situace bude vyjasňovat.

Zatím co štáb armády prvního sledu má k dispozici letecké snímky nepřátelské obrany a ví tedy, kde a vcelku přesně i kdy se může s nepřítelem střetnout, má štáb armády druhého sledu k dispozici obvykle jen letecké a agenturní zprávy o nepřátelských zálohách, a může tedy jak prostorově, tak především časově kalkulovat jen velmi přibližně, na kterých čarách a kdy se může s nepřítelem střetnout.

Stejně tak i s hlediska materiálního. Zatím co štáb armády prvního sledu může alespoň pro začátek operace s přesností téměř stoprocentní vypočítat spotřeby hlavních druhů materiálu, především střeliva, a podle toho upravit plán přísunu a odsunu a prostorově i časově celkem spolehlivě a přesně organisovat materiální, technické a zdravotnické zabezpečení operace, musí se štáb armády druhého sledu ve většině případů spokojit opět jen přibližnými výpočty a musí vždy mít připraveny alespoň dvě až tři varianty.

Tak na př. armáda druhého sledu bude obvykle zasazena do sražení jen se svými pohyblivými zásobami a nebude mít možnost vypočítat si

přesně a složit předem střelivo na první střetnutí s nepřítelem. I sama spotřeba bude velmi proměnlivá, protože jiná bude při střetném sražení s nepřátelskými zálohami a jiná, jestliže nepřítel závčas organisoval obranu na některém v hloubce vybudovaném obranném postavení nebo pásmu, které bude nutno prolamovat s leteckou, dělostřeleckou a atomovou přípravou.

Závěrem k této statí je tedy podle mého názoru nutné říci toto: Většina výpočtů nutných pro plánování útočné operace armády druhého sledu bude mít aspoň z počátku ráz přibližný a prozatímní, bude provedena na několik nejpravděpodobnějších variant (dvě až tři) a bude se postupně upřesňovat podle toho, jak se bude postupně upřesňovat a ujasňovat situace nepřátelská.

Dalším činitelem zabezpečujícím správné předvídaní a tím i účelné plánování je schopnost učinit si správnou představu o průběhu operace v celku. K tomu, aby si velitel armády učinil správnou představu o průběhu operace v celku, musí podle mého názoru být seznámen s plánem útočné operace frontu nebo alespoň se zámyslem frontové operace značně podrobněji, než je to na příklad nutné u velitelů armád prvního sledu, i když nikterak nepodceňuji důležitost toho, aby v dnešních podmínkách všichni velitelé byli značně podrobněji zasvěceni do zámyslu svých starších náčelníků, než tomu dosud bylo zvykem. Protože ve většině případů armáda druhého sledu bude přímo účastna v plnění dalšího úkolu frontu a bude velmi často rozhodujícím činitelem při plnění tohoto úkolu, domnívám se, že bude správné, aby velitel frontu oznamoval veliteli armády nejen zámysl do bližšího úkolu frontu, ale na celou hloubku frontové operace.

Bude proto účelné, aby velitel frontu včas znal, která armáda mu bude dána k vytvoření druhého sledu, aby velitele a štáb této armády mohl informovat, aniž by čekal na soustředění této armády. Je samozřejmé, že si správnou představu o průběhu operace v celku velitel armády a jeho štáb mohou učinit jedině tehdy, když budou důkladně znát nejen vlastní situaci, ale také situaci nepřítele, jeho taktiku a možnosti, což jim pomůže odhalit pravděpodobný zámysl nepřítele, a tím si získat přesnější obraz o pravděpodobném průběhu operace a o opatřeních, která během operace bude nutno učinit.

Pochopitelně, že tyto skutečnosti, správněji zvláštnosti, odrazí se přímo i na zpracování plánu operace armády 2. sledu.

Bude-li armáda v operačním učlenění frontu již v přípravném období frontové operace, bude mít k dispozici pro plánování více času než armády prvního sledu. Tento případ podle mého názoru uvedeného v začátku tohoto článku bude však velmi řídkým zjevem; jsem přesvědčen, že ve většině případů bude ve štábu armády druhého sledu na plánování méně času než v armádách prvního sledu. Kromě toho armády prvního sledu budou svou operaci zahajovat z výchozího položení, obvyčejně v dotyku s nepřítelem, kdežto armáda druhého sledu bude před svým zasazením, t. j. předtím, než vejde s pozemním nepřítelem v dotyk, provádět někdy značné, několik nocí trvající přesuny z hlubokého týlu na čáru zasazení. První zvláštností plánování operace u této armády bude tedy podle mého mínění ta skutečnost, že armáda druhého sledu bude mít obvyčejně na přípravu a plánování operace méně času než

armády prvního sledu, obvykle dva až tři dny, při čemž v tomto přípravném období nebude setrvávat na místě v prostoru soustředění nebo ve výchozím položení, nýbrž bude se přesunovat. To znamená, že štáb armády kromě plánování operace bude muset zároveň plánovat i řídit přesuny své armády z týlu na čáru zasazení. Bude to tedy vyžadovat i účelnou dělbu práce ve štábu, po případě rozdělení štábu na dvě skupiny, z nichž jedna bude plánovat nastávající operaci a druhá bude řídit přesuny. Štáb armády musí být s to současně plánovat operaci a současně spolehlivě řídit přesuny a za podpory štábu frontu dovést vojska armády na čáru zasazení.

Další zvláštností plánování bude ta okolnost, že operaci musí štáb armády plánovat z nařízené čáry zasazení.

Ve svém rozhodnutí předvídá velitel frontu pravděpodobnou dobu i čáry zasazení a úkol armády druhého sledu.

Je však třeba počítat s tím, že toto rozhodnutí během operace bude upřesněno, a proto bude nutno vnést náležité opravy i do plánu operace, a to jak do plánu frontového, tak i do plánu armády druhého sledu.

Rovněž se nelze spokojit jednou čarou zasazení, neboť v průběhu frontové operace může se situace rychle změnit a proto třeba na daném směru plánovat několik čar, třeba i stranou od hlavního směru, ovšem volit je tak, aby dovolovaly v krátké době vyjití armády na její hlavní směr. Znamená to tedy, že jak hloubka, tak i trvání operace mohou být pro každou čáru jiné, znamená to tedy plánování na varianty.

Dále: V grafickém plánu je třeba nakreslit uskupení nepřítele, avšak v době, kdy armáda začíná plánovat, je čára zasazení ještě v týlu nepřátelských vojsk, uskupení nepřítele je docela jiné nežli to, s nímž se vojska armády setkají na čáře zasazení. Hlavní objekt činnosti naší armády, hluboké zálohy, mohou při začátku plánování být pro štáb armády ještě objektem značně neznámým. Bude proto situace nepřítele na grafickém plánu v začátku plánování velmi kusá a bude se postupně doplňovat tak, jak zprávy o nepříteli budou docházet a nepřátelská situace se bude vyjasňovat. Stejně tak se ovšem bude upřeshňovat a doplňovat i zámysl.

Na mapu grafického plánu je třeba zakreslit sestavu armády ve výchozím položení. Armáda druhého sledu však výchozí položení zpravidla zaujímat nebude, protože do sražení bude zasazena většinou z chodu a bude svazky armád prvního sledu překračovat v proudech nebo v některých výjimečných případech bude tyto svazy střídat. V některých situacích při překračování svazků prvního sledu projde armáda pod ochranou vlastních PO celkem bez potíží nepřátelskou sestavou, v jiném případě bude nucena část svých sil na čáře zasazení rozvinout. Tyto okolnosti — zda překročit takovým nebo jiným způsobem — nebudou ovšem známy v době plánování a objeví se obvykle až v době před zasazením. Může se proto plánovat předvídaná sestava na čáře zasazení, ale ta nemusí být totožná se skutečností. Kromě toho armády prvního sledu své posilové prostředky dostávají ve výchozím položení, kdežto armáda druhého sledu bude posilové prostředky dostávat až před zasazením, obvykle na vrub armád prvního sledu a z frontových záloh.

Bude tedy v grafickém plánu nutné zakreslit prostory, dobu a sestavu, v nichž budou k dispozici.

Vidíme tedy, že i s grafického hlediska bude mít plánování, po případě plán své zvláštnosti, protože se jak nepřátelská, tak i vlastní sestava mohou v průběhu plánování měnit a budou v grafickém plánu zakresleny v konečném řešení až před samým zasazením.

Směry úderů, úsek zasazení do sražení, hranice útočného pásma, bližší i další úkol armády, sestava při plnění bližšího a dalšího úkolu, směr úderů sborů, po případě i divisi, předvídaná síla a prostory hlavních záloh v jednotlivých údobích, to vše bude možno poměrně dobře předvídat, plánovat a zakreslit, ačkoli i tu budou zvláštnosti. Především je nutné počítat s tou skutečností, že činnost armády bude přímo závislá na činnosti hlubokých nepřátelských záloh. Jejich síla, doba zasazení i úkol může být různý, a proto pro boj s nimi musí plán počítat s určitými variantami, jak jsem už zdůraznil na začátku této stati.

Bude proto nejen účelné, ale přímo nutné vypočítat, kdy a kde se mohou vojska armády s těmito zálohami střetnout, a podle toho plánovat i pravděpodobnou sestavu. Je-li pravděpodobné, že ke střetnutí s nepřátelskými zálohami dojde v období do splnění bližšího úkolu, je hlavní náplní bližšího úkolu rozdrčení nepřátelských záloh a sestava musí být usměrněna k dosažení tohoto cíle. Je-li pravděpodobnější, že ke střetnutí s nepřátelskými zálohami dojde až při plnění dalšího úkolu, musí sestava při plnění bližšího úkolu zabezpečovat rychlé pronásledování a proniknutí do hloubky nepřátelského území a rychlý přechod do útočné sestavy, kdežto sestava při plnění dalšího úkolu musí zabezpečovat spolehlivé rozdrčení nepřátelských záloh, a dosažení cíle operace. Budou tedy jednotky v prvním případě po zasazení v předbojové sestavě po případě částečně rozvinuty, kdežto v druhém případě budou po zasazení v sestavě pochodové, umožňující ovšem rychlé rozčlenění a rozvinování do bojové sestavy.

Druhá skutečnost, s kterou nutno počítat, je ta, že čáry zasazení mohou být na daném směru plánovány dvě i tři, a proto sám grafický plán bude mít i dvě až tři varianty. Vzhledem k tomu i úkoly sborů na první den boje, které nutno do plánu zakreslovat, mohou být různé, stejně tak jako objektů atomových a chemických úderů, čáry předvídaného zasazení armádních záloh (DPTZ, TZ, POZ) i druhého sledu armády.

Naskýtá se proto otázka, jak se vypořádat s těmito problémy, když doba na plánování bude velmi krátká, podkladů pro plánování bude málo a budou se postupně doplňovat teprve před samým zasazením do sražení a ještě bude nutno plánovat na varianty. Podle mého názoru může se štáb s tímto problémem vyrovnat jediné tím způsobem, že grafický plán zpracuje na variantu nejpravděpodobnější a odchylky druhých variant vyjádří graficky na vložkách, přidaných mapách a p. Vzhledem ke krátkosti doby vymezené na plánování bude v tomto případě více než kdykoli jindy nutné, aby plán byl zpracován pod přímým vedením náčelníka štábu. Tento požadavek je sice všeobecně platný, avšak v tomto případě je nutné jej zvlášť zdůraznit, protože jediné přímou spoluúčastí náčelníka štábu při zpracování plánu může být dána záruka, že zámysl velitele armády bude všemi hlavními pracovníky štábu v jednotlivých

variantách správně pochopen a zabezpečen. Tento požadavek zdůrazňuje ještě ta okolnost, že ani zpracováním plánu ve dvou až třech variantách není plánování útočné operace ukončeno, neboť zvláštnosti, o nichž jsem se zmínil v předcházejících statích, a především činnost nepřítele budou mít vliv na průběh operace i po zasazení armády do sražení, což si může vynutit i změny a doplňky v plánu operace. Tak jako v přípravném období musel štáb armády účelnou dělbu práce zabezpečit plánování a zároveň řídit přesun, tak i v průběhu operace musí štáb zabezpečit veliteli armády jak řízení operace, tak i současné provádění změn v plánu operace.

Závěrem k této statí možno tedy říci tolik:

Bude-li armáda v druhém sledu frontu již v přípravném období frontové operace, bude mít obvykle více času na přípravu a plánování své armádní útočné operace, nežli budou mít armády prvního sledu.

Ve většině případů však podle mého názoru u armády druhého sledu bude na přípravu a plánování armádní operace času méně než u armád prvního sledu.

V obou případech příprava i plánování budou mít velmi mnoho zvláštností, z nichž nejpodstatnějšími jsou tyto:

- přípravné období bude vyplněno soustředěním armády a přesuny často i na sta kilometrů, což bude vyžadovat dělbu práce štábů,
- plánování samo bude se provádět na varianty,
- propočty budou na začátku přibližné a budou se upřesňovat až před samým zasazením armády do sražení,
- sestavu nutno volit tak, aby umožňovala rychlé změny podle toho, jak se bude vyjasňovat situace nepřátelská.

Na konec ke statí o plánování ještě jednu poznámku:

Při plánování útočných operací bylo dosud pravidlem plánovat na údobí. Podle mého názoru bude účelné, aby v dnešních podmínkách u armádních operací trvajících 5 až 7 dní bylo od tohoto pravidla upuštěno, neboť nevidím důvod, aby bližší a další úkol, trvajících každý 2 až 3 dny, byly ještě drobeny na údobí. Armáda dostává bližší a další úkol, a proto plánujme splnění těchto úkolů a ne údobí. Domnívám se, že to bude účelnější a že to bude i v duchu soudobých požadavků, t. j. plánovat účelně, v krátkých lhůtách, vynechat vše, co není k dosažení cíle bezpodmínečně nutné.

4. Formy zasazení armády druhého sledu frontu a problémy s nimi spojené

V předchozí statí o plánování jsme došli k závěru, že příprava útočné operace armády druhého sledu frontu bude mít velmi mnoho charakteristických zvláštností, podstatně ji odlišující od přípravy armád prvního sledu. Spojovacím článkem mezi přípravou a provedením útočné operace bude zasazení armády druhého sledu do sražení, jehož náplní bude jednak přesun z posledního prostoru denního odpočinku nebo z vyčkávacího prostoru na čáru zasazení, jednak provedení samého zasazení do sražení. Je nasnadě, že i tu, jak při přesunu, tak i při samém zasazení bude

vznikat mnoho problémů, s nimiž je nutno se vypořádat a jimž třeba věnovat pozornost.

Obraťme pozornost především k samému přesunu. Bude-li armáda druhého sledu v operačním učlenění frontu již při zahájení operace, bude svými čely obvykle umístěna 80 až 100 km od předního okraje, tedy až za druhými sledy a zálohami armád prvního sledu, za frontovou rychlou skupinou i za frontovými zálohami. V převážné většině případů bude nutné, aby v noci z prvního na druhý den operace zůstala tato naše armáda ve svém prostoru, protože komunikace k frontě budou plně obsazeny přesunem frontové rychlé skupiny a přesuny druhých sledů a záloh armád prvního sledu. Může tedy svůj přesun zahájit až v noci z druhého na třetí den operace. Při tempu boje 35 až 40 km za den to znamená, že armády prvního sledu proniknou tedy do hloubky 70 až 80 km a čára dotyku (přední okraj) se vzdálí od armády druhého sledu na 150 až 180 km. Bude-li situace vyžadovat zasazení druhého sledu frontu třetí den operace, znamená to, že naše armáda bude nucena v noci na třetí den operace provést na čáru zasazení přesun 150 až 180 km a ihned s ukončením tohoto přesunu vstoupit do sražení. Bude-li zasazení této armády plánováno na čtvrtý den operace, bude nutné, aby se v noci z druhého na třetí den přesunula blíže k frontě, řekněme na oněch 80 až 100 km od linie fronty, neboli přibližně do těch míst, kde bylo výchozí položení armád prvního sledu. V tomto případě by její přesun činil jen 80 až 100 km, měla by možnost vhodného rozmístění ve vybudovaném prostoru, avšak sám přesun na čáru zasazení v další noci by činil opět 120 až 140 km. Bude-li zasazení armády do sražení provedeno až v době, kdy se zakončuje nebo již zakončilo splnění bližšího úkolu frontu, t. j. 5. až 7. den operace, neboli v hloubce 150 až 200 km, bude muset armáda provést takové posuny dvakrát až třikrát. Bude-li nás snaha chránit druhý sled před zbytečnými ztrátami nutit k tomu, aby nebyl blíže linii fronty než 80 až 100 km, musíme počítat s tím, že tato armáda bude vždy nucena provést před zasazením do sražení přesun v délce 120 až 140 km. Počítáme-li v naší zeměpisné šířce s průměrnou délkou noci 8 až 9 hodin a s rychlostí přesunu v noci 15 km za hodinu, stačí nám tato doba k provedení přesunu, avšak nikoli k provedení zasazení, protože i při zasazování z chodu jenom na rozvinování PO v síle zesíleného pluku bude třeba 45 až 60 minut. Bude-li třeba rozvinout i dělostřelectvo PO, prodlužuje se tato doba na dvě hodiny.

Kdyby situace vyžadovala rozvinutí pluků prvního sledu čelních divisi, prodlužuje se doba na tři hodiny a v těch případech, kdy bude nutné jednotky prvního sledu po případě střídat, bude ještě značně delší. Zvláště důrazně chci upozornit na to, že právě moment rozvinování na čáře zasazení je pro vojska armády velmi choulostivý a že v této době mohou být armádě hromadnými údery nepřítele způsobeny podstatně větší ztráty než v jakémkoli prostoru soustředění nebo ve vyčkávacím prostoru.

Jaké tedy z této situace najít východisko? Domnívám se, že východisko je možno najít, bude-li přesun armády k čáře zasazení uskutečňován postupnými skoky a bude-li se armáda zasazovat z chodu.

Aby průměrná délka noci 8 až 9 hodin stačila jak na provedení přesunu, tak na zasazení i v tom případě, že bude nutné část sil rozvinout

a že si toto rozvinování vyžádá 2 až 3 hodin, je nutné, aby se pochod uskutečnil za 5 až 6 hodin, což při rychlosti 15 km znamená přesun 75 až 90 km. Toho možno dosáhnout ovšem jenom tehdy, jestliže v noci předcházející před přesunem na čáru zasazení přemístíme armádu druhého sledu nikoli 80 až 100 km od linie fronty, nýbrž 30 až 40 km. Pak nám na poslední noc zůstane na přesun jen 70 až 80 km, počítáme-li že vojska armád prvního sledu během dne před zasazením postoupí o 40 až 50 km.

Rozmístit armádu druhého sledu čely 30 až 40 km od linie fronty postupující vpřed podle mého názoru je možné, protože v té době armády prvního sledu obyčejně budou mít zasazený své druhé sledy, a bude tedy v jejich týlu celkem volno. Námitky, že vzdálenost 30 až 40 km od předního kraje je riskantní a vystavuje armádu možným ztrátám, jsou sice opodstatněné, nutno však uvážit, že je to mnohem méně riskantní a pro armádu mnohem méně nebezpečné nežli zasazování a případné rozvinování armády na čáře zasazení za denního světla, zcela blízko nepřítele, pod pozorováním a palbami v terénu ženiijně nevybudovaném.

Budeme-li tedy plánovat a uskutečňovat postupný přesun na čáru zasazení tímto navrhovaným způsobem, můžeme dosáhnout dokonce i toho, že v určitých ročních obdobích nejen přesun uskutečníme v noci, ale i samo zasazení při použití osvětlovacích prostředků bude možno provést v noci, čímž se podle našeho názoru podstatně zvýší překvapení nepřítele a současně i zkrátí doba potřebná k zasazení, protože především noc, i při zlepšování techniky pro vidění v noci, stále ještě skýtá výhodné podmínky pro zasazení z chodu a protože i případné rozvinování v noci bude minimální. Je pochopitelné, že nebude vždy možné provést zasazení touto formou, ale téměř vždy bude podle mého názoru možno uskutečnit postupný přesun na čáru zasazení těmito skoky.

Nyní ještě několik poznámek k samému zasazení do sražení. Aby všechna opatření k úplnému zabezpečení zasazení byla prováděna plánovitě a centrálně, řídí je sám velitel frontu se svým štábem. Front svým zásahem provádí zejména dělostřelecké a letecké zabezpečení, dále podporu atomovými a chemickými zbraněmi. Nejožehavější podle mého názoru budou problémy spojené s volbou čáry zasazení a s vytvořením podmínek zabezpečujících zasazení z chodu a vylučujících hromadění sil na malém prostoru, jakož i problémy dělostřeleckého zabezpečení. Čáru zasazení třeba volit v takovém terénu, který dává převahu pozorování nad nepřítelem, zabezpečuje vojskům skryté přiblížení, skýtá možnosti pro případné rozvinování, nedává nepříteli možnosti obrany a nemá před sebou protitankové zátarasy. Nejdůležitější však je, aby čára zasazení nebyla volena před obrannými nepřátelskými postaveními a neutila již předem vojska armády k rozvinování a prolamování těchto postavení. Znamená to tedy snažit se o to, aby se těchto postavení (pásem) zmocnily armády prvního sledu, aby armáda druhého sledu mohla být zasazena k využití úspěchu, a to z čar položených za těmito postaveními (pásmi). Podaří-li se vytvořit takové podmínky, je dána i záruka toho, že armáda druhého sledu bude zasazena z chodu, i když se nepřítel před čarou zasazení bude bránit, neboť odpor v ženiijně nepřipraveném a pro nepřítele nevýhodném terénu bude ve většině případů

zlomen silnými předsunutými odřady za podpory letectva a vojsk v dotyku.

Složitějším problémem bude ovšem vytvořit takovou situaci, která vylučuje hromadění sil na malém prostoru. Podle posledních zkušeností a poznatků je možno se tohoto úkolu zhostit, jestliže se armádám prvního sledu frontu určí takové směry úderů a taková útočná pásma a dají takové úkoly, jejichž vyplněním se přímo plánovitě a záměrně vytváří v určité hloubce nepřátelské obrany v sestavě prvního sledu frontu mezera, do níž je zasazována armáda druhého sledu frontu. Dosažení tohoto cíle a vytvoření takové situace vyžaduje ovšem od velitele a štábu frontu mistrovské plánování a vedení armád prvního sledu.

Na konec několik slov k problémům dělostřeleckého zabezpečení zasazení.

Podle dosavadních zkušeností, zvyklostí a norem je nutné, aby dělostřelectvo k zabezpečení zasazení mělo minimálně 2 až 3 hodiny denního světla na přípravu. Dodržování tohoto požadavku by ovšem znamenalo, že by se žádné zasazení nemohlo provádět v noci, a jestliže by se muselo provádět v noci, bylo by to bez dělostřeleckého zabezpečení. Domnívám se, že s tímto názorem je třeba rázně skoncovat.

Razíme-li zásadu, že noční boj bude v soudobých podmínkách běžným zjevem, že nebude otázkou malých jednotek, ale že jej povedou divise i sbory, chceme-li dokonce dosáhnout toho, aby armády byly zasazovány do sražení v noci, je nutné, aby se dělostřelectvo těmto požadavkům přizpůsobilo a našlo způsoby, jak zabezpečit činnost pěchoty a tanků v noci bez přípravy ve dne. Domnívám se, že by cesta k vyřešení tohoto problému mohla být nalezena ve správném využití všech přístrojů k vidění v noci, v nových způsobech osvětlování bojiště, v používání většího množství několikahlavňového dělostřelectva, t. j. především raketometů, v hromadném používání řízených střel, v hromadném používání přímé střelby, především z tanků. Bude tedy nutné se zamyslet nad tím, zda klasické jednohlavňové dělostřelecké systémy vyhovují soudobým požadavkům vedení boje a operace, především v noční době, a zda by nebylo účelné zavést do výzbroje větší počty raketometů, orientovat dělostřelectvo na propracování otázek používání řízených střel a na výhodu osmnáctihlavňových dělostřeleckých oddílů proti dvanáctihlavňovým. Jsem přesvědčen, že by se tímto opatřením mohla zjednodušit a zkrátit příprava dělostřelectva, zlepšit podpora pěchoty a tanků v noci, snížit počty oddílů, zkrátit tím i délky proudů i doby potřebné na rozvinování dělostřelectva.

5. Několik poznámek ke způsobům rozdrčení velkých záloh nepřítele druhým sledem frontu v průběhu útočné operace

Okolnosti, za nichž může dojít ke srážce s nepřátelskými zálohami, mohou být různé a budou přímo závislé i na síle a úkolech nepřátelských záloh.

V prvním případě hlavní nepřátelské obranné uskupení bude již obklíčeno, a proto bude nepřítel zasazovat své hluboké operační nebo i strategické zálohy, aby mohutnými protiúderými prolomil obklíčovací kruh, osvobodil svá obklíčena vojska a zastavil náš útok.

V druhém případě budou se tyto zálohy přesunovat z hloubky směrem k frontě, aby obsadily nějaké výhodné a předem připravené obranné postavení, avšak dříve než dospěly k určenému cíli, srazily se s vojsky naší armády druhého sledu frontu zasazenými s cílem nedovolit nepřátelským zálohám obsadit tato postavení a rozdrtit je.

Ve třetím případě nepřítel částí sil povede boj na zdrženou, ale silné zálohy soustředí v hloubce, aby s nimi přešel do všeobecného útoku nebo protiútku.

V těchto případech bude velitel frontu nejčastěji řešit situaci tím způsobem, že zasadí do sražení armádu druhého sledu s úkolem buď samostatně nebo v součinnosti s druhými armádami frontu zničit přicházející nepřátelské zálohy.

Ve všech uvedených případech může se rozdrčení silných nepřátelských záloh provést dvěma způsoby, t. j. buď vstřícným úderem nebo dočasným přechodem do obrany s následujícím po něm úderem do boku a týlu nepřátelského úderného uskupení.

Pro úspěšný průběh a včasné splnění úkolu frontové operace bude však nejvýhodnější, aby rozdrčení těchto silných nepřátelských záloh bylo uskutečněno formou střetného sražení. K tomu jsou především v operační hloubce, kde dochází k zasazení armády druhého sledu frontu, obvykle výhodné podmínky, a proto považují za samozřejmé, že každé rozhodnutí velitele armády druhého sledu pro útočnou operaci a každé plánování této operace musí být prováděno s předvídaním střetného sražení. V útočných operacích armád druhého sledu frontu budou tedy střetná sražení nejčastějším zjevem, vojska se budou při nich rozvíjet obvykle z pochodových tvarů, protože se útočná operace armády druhého sledu ve většině případů bude zahajovat z chodu, povede se vysokými tempy, při nichž větší část bojové sestavy armády bude v pochodových proudech, na tancích, obrněných transportérech a autech.

Taková střetná sražení se budou vyznačovat pronikavou a rychlou změnou situace, protože každá strana bude mít možnost široce manévrovat silami a prostředky zasazovanými a rozvíjenými z hloubky, rychle měnit sestavu svazků a operační u členění armády.

V těch případech, kdy se pro nás vytvořil nevýhodný poměr sil, může se odražení úderu nepřátelských záloh provést dočasným přechodem do obrany. V tomto případě vyčerpávají vojska armády úpornou obranou dosažených čar nepřítele, způsobují mu ztráty, provádějí současně přeskupení, aby odvážným manévrem hlavních sil do boku a týlu rozdrtila nepřátelské zálohy nebo v součinnosti s druhými armádami frontu je obklíčila a zničila.

Konečně může nastat i takový případ, že zálohy nepřítele přejdou do obrany na nějakém postavení připraveném v hloubce. V tom případě bude armáda druhého sledu frontu takové postavení prolamovat podle zásad útoku na spěšně zaujatou obranu.

Z této stručné charakteristiky můžeme si tedy učinit ten závěr, že v útočných operacích armády druhého sledu frontu budou střetná sražení zákonitým zjevem a budou nejrychlejší a nejúčinnější formou rozdrčení silných nepřátelských záloh.

6. Zvláštnosti velení druhému sledu frontu

V období příprav operace se velení v armádě druhého sledu frontu uskutečňuje z VS armády, které se většinou bude rozvíjet v plném rozsahu. Kromě toho se buduje i obsazuje ZVS a TVS. Na VS armády plánuje velitel armády se svým štábem operaci a vydává rozkazy sborům, po případě divizím.

Dovolí-li to situace, zúčastní se velitel armády druhého sledu s náčelníkem štábu a s náčelníky druhů vojsk organizace součinnosti na stupni front — armáda. Podle mého názoru budou však velmi časté případy (především tehdy, kdy front bude dostávat armádu druhého sledu později), že se velitel a štáb armády druhého sledu budou muset spokojit pokyny a informacemi štábu frontu o provádění součinnosti s armádami prvního sledu, frontovými prostředky a letectvem. I v těchto případech bude však nejen účelné, ale přímo nutné, aby v období do zasazení armády do sražení velitel armády nebo náčelník štábu se skupinou důstojníků štábu zjednali osobní styk se štáby armád prvního sledu a štábem frontové rychlé skupiny a projednali s nimi především otázky týkající se komunikací a přeprav, uvolnění prostorů denních odpočinků a prostorů vyčkávacích, součinnost orgánů pořádkové služby, součinnost v otázkách operačního a bojového zabezpečení, začlenění průzkumných a představených odřadů do sestavy armád prvního sledu, zabezpečení na čáře zasazení, spolupráce při rozdrčených nepřátelských záloh a p.

Protože doba na přípravu operace bude obvykle velmi krátká, bude třeba využít každé chvíle k úkolům, které si vyžádají nejvíce času nebo jsou nejnaléhavější. U armády druhého sledu budou to především úkoly spojené s utajením její přítomnosti a s přesunem na čáru zasazení.

Tyto úkoly bude nutno řešit jako první v pořadí ihned po ujasnění úkolu armády a vydat vojskům na základě třeba předběžných propočtů předběžná nařízení, aniž by se prozrazoval budoucí úkol svazků. K zabezpečení rychlého, organizovaného přesunu armády i současného plánování bude nutné daleko více než v jiných případech plánovat práci štábu a nebát se organisovat dva sledy VS, z nichž jeden, řekněme »sled operační«, řídí přesun a druhý, »sled plánovací«, plánuje. Domnívám se, že bude účelné, aby se sled operační vysunoval dopředu, do prostoru příštího denního odpočinku nebo do vyčkávacího prostoru, tamodtud řídil přesun, předkládal štábu frontu hlášení o přesunu a zároveň připravoval další skok, t. j. přesun do dalšího prostoru, po případě již přímo na čáru zasazení. Jakmile se armáda přesune do tohoto prostoru, »operační sled« vydá krátká bojová nařízení pro přesun na příští den a okamžitě se přesunuje do dalšího prostoru a proces se opakuje. V tomto období považuji za účelné, aby velitel armády až do vydání svého rozhodnutí, provedení organizace součinnosti a vydání pokynů pro plánování operace byl u »plánovacího sledu« VS. Po vydání těchto pokynů považuji za účelnější, aby velitel armády přenesl své místo k »operačnímu sledu« a osobně řídil přesun už z toho důvodu, že se blíží zasazení armády do sražení.

»Plánovací sled« mezitím plánuje operaci a připravuje veliteli rozkazy pro činnost vojsk od čáry zasazení. K ujasnění situace na frontě, k upřesnění plánování a ke konkrétnímu úkolům bude účelné, aby velitel

armády byl v období do zasazení denně u velitele frontu. V některých situacích může být dokonce výhodné i takové řešení, že se na určitou dobu na VS frontu přestěhuje celý »plánovací sled«, aby přímo v součinnosti a za pomoci štábu frontu v nejkratší možné době a co nejúčelněji naplánoval operaci.

Před zasazením armády do sražení doplní a upřesní velitel frontu úkol armády, čaru zasazení, způsob překročení armád prvního sledu, směr hlavního úderu, někdy i bližší a další úkol, rozhraní s armádami prvního sledu, podmínky zabezpečení zasazení, objektů úderů zbraněmi hromadného ničení, podmínky součinnosti s fróntovou rychlou skupinou a s armádami prvního sledu a s letectvem, vyřeší otázky velení. Tyto pokyny velitele frontu budou vyžadovat, aby rovněž velitel a štáb armády druhého sledu vydali v krátké době řadu doplňkových nařízení svým podřízeným vojskům. Proto bude účelné, mít orgány velení blízko u vojsk, t. j. VS armády rozvinout 20 až 25 km od čáry dotyku a kromě VS, ZVS a TVS rozvinout VPS 3 až 4 km od čáry dotyku a na ně přenést hlavní tíhu velení. Protože upřeshující pokyny velitele frontu budou obvyčejně dány až v předvečer před zasazením, t. j. v době, kdy se VS armády bude obvyčejně přesunovat, bude účelné, aby velitel armády vyjel dopředu na VPS a tam vydal své rozhodnutí.

Z tohoto stručného výčtu některých problémů velení možno učinit tyto závěry:

- V období do zasazení armády do sražení bude účelné rozdělit štáb na dva pracovní sledy — jeden pro řízení přesunu, druhý pro plánování a zabezpečení operace.
- Organizaci součinnosti bude třeba rovněž rozdělit na dvě části, po případě na dvě časová období — jedno pro činnost v prostoru soustředění a pro období přesunu, druhé pro vlastní operaci. Toto druhé období součinnosti bude konkrétní formy nabývat až před samým zasazením do sražení, a proto v začátku bude ji možno provádět výhradně na mapách a leteckých snímcích a bude se týkat výhradně otázek operačního významu. Organizace součinnosti od armády níže bude prováděna až ke konci přesunů.

7. Závěr

Útočník musí v současných podmínkách počítat s mohutnými protiúderů nepřítel, a musí proto včas připravit síly a prostředky k jejich likvidaci. Zasazením armády druhého sledu frontu do sražení a jeho úspěšným zakončením bude umožněno splnit úkol frontu v celku. K tomu je však třeba řešit řadu dílčích problémů. Generál-pokučik J. Tokan ukázal na některé otázky vševojskového rázu. Pokusil jsem se ve svém článku rozvinout jeho myšlenky a ukázat na některé další problémy a možné cesty k jejich řešení. Je nyní na čtenářích »Vojenské mysli«, aby těmto problémům věnovali svou pozornost a rozvíjeli je především s hlediska použití druhů vojsk a týlu.